

Jānis Osis

S. Vielberga zīmējums

No Jāņa Oša personības izstārā tās vīrišķības rāmai radītājs spēks, kas tezīmē Annas Brigaderes pozitīvos varonus.

Vīni nekur netraucēs, nekuri nelaužas priekšā, bet izskirīgā brīdi viņi apliecinā sevi ar vīra cienīgu darbu.

Tā J. Osis ir strādājis savu mākslinieka darbu Nacionālajā teātrī, un tā rezultāts ir apliecinājis vīnu par istu radītāju. Kad jūs viegli tērējat ar Jāni Osi, klausoties vīna mikstī sultīgā balsī un raugoties vīna silti labsirdīgais vaibstos, tad ar šo mākslinieku iedieinas tēlu jūsu fantazijā var gan saistīties vīna zelta humorā radītā komiskie skatutes tēli, bet viņa cietajiem, asaiem jaundariem, vai smagajiem traģēkiem, vai sīrdi šķistajiem Dieva cilvēkiem jūs ir kā neatrodat adekvātās izpausmes vīja fiziskajā cilvēkā. Tie dus Oša iracionālās būtības dzījumos, no kuriem tos modina mākslinieka intuīciju, un rūpīgs mākslīks darbs tad viņiem darīta reālos atveidus no tiem psiches elementiem, kas katram dzīmušam skatutes māksliniekam ir rezervē arīpus vīja ikdienas cilvēka attēla. Tie tad ir tie garīgie ieroči, ar kuriem viņš pārveido savu fizisko un garīgo cilvēku, upurēdamas to iekatras lomas būtiskajām prasībām. Tomēr Jānis Osis nav tikai asketisks radītājs vien. Viņš mīl arī dzīves maigo skaisumu un pārtīcīgo omulību. Savā īpašumā Pārdaugavā viņš ir iekopis pukū dārzu, kas viņu ielīksmo pavasaros ar košo tulpu zāgumu un rudenos ar gladiolu un dāļu lepno krāšņumu. Priečādāmies par bagātīgo vīnogu un tomātu rāzu, viņš norūpējas prāto, kā gan būtu iespējams izaudzēt sīpolus, kas būtu viņa dārznika mākas vērtīgi. Kad rodas liktenīgi sarežģījumi tautas un mākslas dzīvē, kas māc pie zemes pat pašus stiprākos radītājus spēkus, — labi tad ir kaut patverties starp ziediem un augiem kā mūžīgas atjaunotnes apliecinātājiem. Tagad Osis atkal veido no savām garīgām rezervēm vienprātības traīsmā jauni lielo karaja Filipa tēlu Don-Karlosā. Gatavojamies atkalredzēšanās priekam ar mākslinieku viņa istājā vietā — mūsu nacionālās mākslas rūpīgi kopjāmā dārzā.

P. J.-Fr.

Daugavpils pilsētas bibliotēka, kas kara dienās cieta ugunsgrēku, atkal atjaunota. Bojā gājušo pāri par 40.000 sējumā vieta bibliotēkā jau savakts ap 22.000 jaunu grāfnatu. No tām 3000 saķertos izsniegšanai lasītājiem. Plaši bibliotēkas atjaunošanas darbu veicītās pārziņis J. Tāle ar palīdzi. Ar pilsētas valdes atbalstu sagādāts arī nepieciešamais bibliotēkas inventārs un atrastas piemērotas telpas Imantas ielā.

Pieviltie
Jāņa Sārtu romāns
(45. turpinājums.)

Starp tiem bija arī daži virsnieki, kas neesot ieraudējis kaudu nodājā. Vēlāk papētējot noskaidrojās, ka ikviens atvainītātis virsnieks tādējādi aicināts vairs neatgriezoties un arī neviens piederi gais pēc tam neko nezinot. Kā gan vārētu Vismūtu aizkavēt ceļā?

Lidums izrādījās rūpju pilns. „Ko tas līdz. Cik ilgi slāpstīsies un kas tevi svešumā nepierakstītu pieturēs? Ziema. Arā tverties nedrīkti.“

„Tomēr kaut kā varētu lidzētu. Vismaz es palīdzētu. Un ja nu viņš par ceļam velīrūpju piezīmītu, tad pasakiet, lai tūlīt atgriežas mājās. Pāris dienas es vēl būsu tepat kaimiņos, bet pēc tam pāriem uz pilsētu. Esmu ieceļis par aprīnku darba dajas vadītāju.“

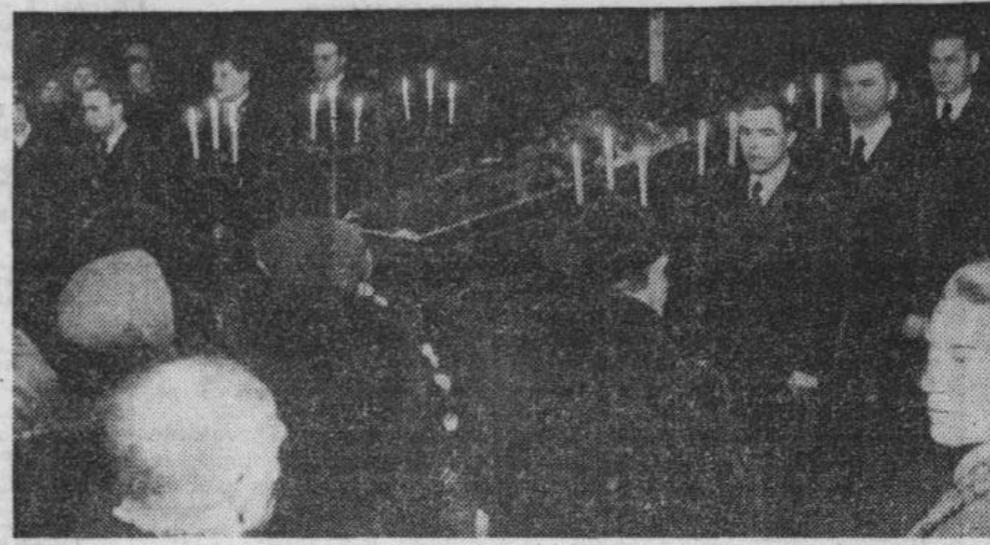
„Tad tu esī stiprā mērā paaugstināts. Tomēr vai tev vajadzēja bāzt galvu tai mudzēkli, par ko vēl nesen biji jaunās domās?“

„Patikami tiešām nav, tak ceru, ka aprīnku priekšgalā strādādams es varēšu daudz laba darīt ne tikai Trīsipelei. Latviešiem jācenšas noturēties amatatos, cik vien iespējams, jo citādi tais iesēdīsies zīdi. Man padotais būs it visas strādnieku arodbiedrības.“

„Tās pašas dienas vakarā Vismūts piezīmīja. Tēvs viņam aplinkus pārstāstīja Bāra teikto un ūsi sakarībā no-

Māksliniece Jūlija Skaidrīte žuldīta smiltājā

Vakar pēdējā gaitā izvadīja mūsu lielo skatunes mākslinieci Jūliju Skaidrīti. Jau agrā ritā pie aizgājējas šķirsta Sarkāna Krusta slimnīcas kapeli pulcējās piederīgie un draugi. Izvadišanas runu teica mācītājs S. Treijs, pieminēdams aizgājējas lielo ziedošānās prieku savam darbam. Tad mirušo mākslinieci pārveda uz bij. Nacionālo teātri, kas bija viņas pēdējā darba vieta. Šķirstu novietoja uz melnā katafalka un godasārāzē stājās Rīgas drāmatiskā teātra darbinieki. Sēru mūzikai skanot, no aizgājējas atvadījās viņas agrākie darbi biedri, — mūsu aktieri saime, cienītāji un latviešu kultūras darbinieki. Prof. K. Kundziņš izvadišanas runā aizgājēju raksturoja kā labāko piemēru darba mīlestībai un sevis upurēšanai lecerētam darbam. Aizgājējas tēls mūžām paliks gaiss, un viņas piemiņa nekad nezudis latviešu teātra mākslas izveidošanas un attīstības vēsturē. Sēru mūzikai atskapoja vijolnieks T. Vējš un operdziedātāja H. Lūse komponista J. Kalnīpa pavadībā. Svinīgi izskanēja teātra kora diezātās dziesmas „Integer vitae“ un „Augā aiz zvaigzniem“. Mākslinieci pēdējā gaitā uz Lielajiem kapiem pavadīja mūsu aktieri saime un daudzi teātra mākslas cienītāji. Kapos no mākslinieces atvadījās Rīgas drāmatiskā

Drāmatiskā teātra mākslinieku goda sardze pie Jūlijas Skaidrītes šķirsta.

Foto «Tēvija»

teātra direktors J. Roze, cildinādams viņas lielo darbu, kas palīdzēja latviešu teātrā saime, bij. Sieviešu palīdzības iestādi. Jaunajiem aktieriem Jūlija Skaidrīte arvien būs labākais paraugs — kā jāmīl un jāpurējas savam darbam. Vēl vainagus nolika Mākslas un kultūras lietu departamenta, Dailies

teātra, Tautas teātra, bij. Nacionālo teātra saime, bij. Sieviešu palīdzības korpusa, bij. Latviešu sieviešu nacionālās ligas pārstāvji un daudzi citi. Jau krēloja vakars, kad pēdējies pavadītāji atstāja ziediem un vainagiem klāto mākslinieces pēdējo dusas vietu.

Apgabala komisārs Hansen's pie smilteniešiem

S miltenes rajona lauksaimnieku sanāksmē svētdien ierādās apgabala komisārs A. Hansen's savā adjutanta un personīgā referenta H. Bernewitz'a pavadībā. Vēl piedalījās apgabala lauksaimniecības vadītājs Bartel's, Valkas aprīnķa augstākā iestāžu vadītājs, pagastu vecākies un sekretāri, kā arī kuplā skaitā apkārtnei lauksaimnieki. Atklājot sanāksmi, apr. vecākais A. Gailitis norādīja, ka darbs laukos ris pilnā jaudā. „Sis darbs,“ uzsvēra runātājs, „ir labākā pateicība mūsu glābējiem — vācu karavīriem, kas tagad turpina cīpas austrumu frontē.“

Pēc tam runāja apgabala lauksaimniecības vadītājs, norādot, ka lauksaimnieki var būt pārliecīni, ka viņas

saimnieki var būt pārliecīni, ka viņas viņu grūtības un vajadzības labi sapratis un novērtējis, jo arī pats apgabala komisārs ir lauksaimnieks. „Ceru, ka arī turpmāk savus pienākumus izpildīsi ar tikpat ciešu appremšanos un piešķirām apziņu. Darbi jāveic, lai kopēji uzvarētu kopējo ienaidnieku — boļševismu un izcīnītu Jānu Eiropu.“ Runas beigās viņš pakāvējās pie latviešu lauksaimniecības vadītājiem, kas bijusi uz lotti augsta līmena.

Apgabala komisārs H. Hansen's, uzrunājot Smiltenes novada lauksaimniekus, pateicās par veikto darbu un izteici vienīm iedzīvotājiem atzinību par ziedojušiem frontes cīnītājiem. „Jūs ar šo ziedojušu vākšanu esiet izteiku-

ši pateicību vācu karavīriem frontē. Viņi to nekad neizmirsīs.“ Apgabala komisārs vēl norādīja par meža darbiem un citiem svarīgiem patlabāniem uzdevumiem. Valkas apr. veikākais, pateikdamies par vērtīgiem norādījumiem, apsolīja, ka zemnieki godīgi pratīs tos pildīt. Vēl runāja apr. veikākais agronomis E. Duks un apr. lauksaimniecības vadītājs Doerk's. Sanāksmi koplināja virukoris, bet vakarā notika A. Dzījuma lugas «Mājas atlēga» izrāde un Smiltenes lauksaimniecības iestādes audzēkņu tautisku deju priekšnesumi. Vakara prāvais atlīkums domās Tautas Palīdzībai un kultūrālīm mērķiem.

Sestdienas un svētdienas sporta spēļu rezultāti

Rīgas meistarsacīkstes boksā vakar bija pulcinājusas skatītājiem pilnu cirku. Dalībnieki bija maz, bet sacensības tomēr risinājās spraigi un skati-

Rīgas meistarnosaukumu piešķira Černavskis. Pussmagā svarā meistara gods bez sacensības tika Meilim. Smagā svārā Zulters pēc punktiem uzvarēja Vaševski.

HOKEJĀ sestdien sākās meistarsacīkšu spēles. Pēc pirmām divām sacensību kārtām par labākām vienībām sevi pierādīja Rīgas sporta klubs un US. Sestdien RSK uzvarēja «Daugaviešus» ar 7:1 (2:0, 1:0, 4:1). «Daugaviešu» vienība pirmā sacensībā vēl nespēja rādit vajadzīgo sadarbību. Otrā pirmā kārtas spēle US 1-a uzvarēja 1-b ar 5:2 (0:1, 2:1, 3:0). Vakar RSK uzvarēja US 1-b 3:0. Jaunie US hokejisti prata atzīstami atvairīt Rīgas sporta klubu uzbrukumus. K. Zilpaušs guva divus vārtus un Sulmanis vienu. US 1-a uzvarēja «Daugaviešus» 4:2 (1:1, 2:1, 1:0).

BASKETBOLĀ vakar tikās abas

mūsu labākās vienības — RSK ar

«Daugaviešiem». Jau pirmā spēles mi-

nūtē RSK ar Ārena un Justa veiksmi-

gājējiem metieniem guva vairākus

punktus un driz rezultāts bija 12:2.

Puslaiks beidzās 24:9. Otrā puslaiks

«Daugavieši» gan sasparojās, tomēr RSK

lādīja rādīja ne tikai veiksmi aizsardzībā, bet arī lielisku sadarbību uzbrukumos un precīzitāti metienos. Gala

rezultātā RSK guva 41:29 punktu uz-

varu.

Vakar Rigā viesojās arī Jelgavas basketbolisti un volejbolisti. Viriešu volejbola «Daugavieši» uzvarēja Jelgavas vingrošanas un sporta biedrību 16:14, 13:15 un 15:12. Sieviešu basketbolā jēgavnieces pārspēja «Daugavieši» 26:5. Viriešu basketbolā «Daugavieši» 2. vienība uzvarēja jēgavnieku 53:19 (28:3).

BOLDERĀJĀ vakar viesojās US sportisti. Viriešu volejbola US uzvarēja Bolderājas sastādīto vienību 12:15, 15:5, 16:14. Jaunatnes basketbolā US uzvarēja Bolderāju 44:23 (35:6). US izlases basketbolisti pārspēja Bolderājas sastādīto vienību 44:33 (17:12). Sieviešu volejbola US 1. uzvarēja US 2. 15:11 un 15:6.

GALDA TENISA TURNIĀ izlases grupā vairākkārtējais meistars Stams arī šoreiz pārspēja visus savus pretiniekus. 2. v. ierindojās Jēgers, zaudējot tikai Stālam un Liepiņam un 3. v. A. Zvirgzdiņš. A. klase pirmās Riekiņš, otrs Reppiks, 3. Ēkups. B. kl. 1. Siliņš, 2. Movčis, 3. Ezergalis. Jaunatnes klasē: 1. Reppiks, 2. Plikgalvis, 3. Movčis. Iesācēju grupā: 1. Valgis, 2. Stakle, 3. Šēmanis. Viriešu divspēlē uzvarēja A. Zvirgzdiņš ar Jēgeru, pārspējot Stāmu ar Sibasu. Jauktā divspēlē uzvarēja Z. Bērziņa ar Stāmu, pārspējot brāli un māsu Kurčīcu.

Vakar bij. Pilsētas mākslas mūzejū atklāja mākslas izstādes amatniecības nodāju. Vairākās vītrīnās tur izstādīti Rīgas daīlamatniecības skolas audzēknū izstādījumi. Skatītāji uzmanību saista daudzās māla trauki un latvisko adījumu paraugi. Jauktā arī sudrabā kaltie trauki un mākslinieciskie grāmatu sējumi.

Foto «Tēvija»

„Nevienu manu ziņojumu partija neigrib vairs ievērot un nesūta tālāk. Februārā vidū man uzdeva sastādīt pirmo tautas nodevēju sarakstu. Labi. Nosūtu, Gaidu un pagaidu. Nekādas ziņas. Vainigie staigā neizrācēti.“

„Varbūt pārāk maz raksturīgi noziegumi?“

„Tas nav. Man šodien stāstīja kāmīju pagasta cilvēks. Vienam budzītīm viņš pārakstījis tikai „neder“ un diezgan. Tagad jau sēdā.“

Viesis kaut norakstu turēja otram neizdāmu, Bārs tomēr uzņēmās to papētīt. „Palasi, kā esi par katru rakstījī? Reizēm partija gribot pilnīgi konkretus apvainojumus. Nemini vārdus, ja tas nākas tik grūti.“

„Kas man jāslēpj? Pirms te ir Anandrievs Upenieks, arī tu pazīsti. Lielais strādnieks izsūcējs, maita. Tādāk Osvalds Malvars, pārkristījies vācietis, melnsimtneks. Vitolds Druva, nu, par to mums nav vērts pat runāt! Bet tu nezini, kas notiek ar pasta Griki. Man ienāca galvojamas zinas, ka viņš slēpjot nenodotos aizsvars ieročus.“

„Un kā ar Līdumu? Esi minējis?“

„Esmu gan. Bet tu, droši viens, teiksi, ka tas ir labs cilvēks.“

„Ko nu es varu labu teikt,“ Bārs saīsīja ticamu seju, „ja viņš noziedzies pret mums. Tādā gadījumā lai saņem arī pelnioto sodu.“

Svirks jutās pārkāpis augsto slieksni, kļuva vēl vajsirdīgāks. „Un par viņa brāli Aleksi nav ne mazāko šaubu. Tomēr neizdevies nogrābt. Izbēdzis. Kaut tikai varētu atrast gliemezi, kas slepus ēd manu mitūžu!“

(Turpmāk vēl)

Kārlis Eliāss

Pilsētā snieg

Gar logiem sn